

Súd: Okresný súd Michalovce
Spisová značka: 16C/248/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7716216344
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Daniela Pristášová
ECLI: ECLI:SK:OSMI:2020:7716216344.14

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Michalovce, sudkyňou Mgr. Danielou Pristášovou, v spore žalobcov: 1.) AIV., 2.) L., zast.: JUDr. Ján Kizivat, advokát, Kpt. Nálepku 8, 071 01 Michalovce proti žalovaným: 1.) U., 2.) R., zastúpení: JUDr. Slávka Kováčová, advokátka, Štúrova 20, 040 01 Košice 3.) L., o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané, takto

rozhodol:

I. Určuje, že dôvody pre vydedenie žalobcov v 1. a 2. rade poručiteľkou, ich matkou R., ktorá zomrela dňa XX.X.XXXX, uvedené v bode 3 závetu a listiny o vydedení spísanej vo forme notárskej zápisnice sp.zn. N 1571/2015 Nz 46461/2015, NCRIs 47404/2015 dňa 25.11.2015, nie sú dané.

II. Určuje, že závet poručiteľky R., ktorá zomrela dňa XX.X.XXXX, uvedený v bode 1 závetu a listiny o vydedení spísanej vo forme notárskej zápisnice sp.zn. N 1571/2015, Nz 46461/2015, NCRIs 47404/2015, dňa 25.11.2015, podľa ktorého bol za dediča celého hnutel'ného a nehnuteľného majetku ustanovený žalovaný v 1. rade U. je neplatný v časti, v ktorej poručiteľka neodkazuje zákonný podiel z dedičstva po nej žalobcom v 1. a v 2. rade je neplatný.

III. Žalobcom v 1. a v 2. rade priznáva nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov v konaní od žalovaných v 1. až v 3. rade s tým, že títo sú povinný spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcom v 1. a v 2. rade tento nárok, ktorého výška bude vyčíslená v písomnom vyhotovení rozhodnutia.

odôvodnenie:

1. Na súd bola doručená žaloba žalobcov, v ktorej žiadali o určenie, že dôvody pre vydedenie žalobcov v 1. a 2. rade, poručiteľkou, ich matkou AO., naposledy bytom 0XX XX Beňatina X1, ktorá zomrela dňa XX.X.XXXX, uvedené v bode 3 závetu a listiny o vydedení spísanej vo forme notárskej zápisnice sp.zn. O. dňa XX.XX.XXXX, nie sú dané.

2. Zároveň žiadali, aby súd určil, že závet poručiteľky R., uvedený v bode 1 závetu a listiny o vydedení spísanej vo forme notárskej zápisnice sp.zn. O., podľa ktorého bol za dediča celého hnutel'ného a nehnuteľného majetku ustanovený žalovaný v 1. rade U. je neplatný v časti, v ktorej poručiteľka neodkazuje zákonný podiel z dedičstva po nej žalobcom v 1. a v 2. rade je neplatný.

3. Žalobu odôvodnili žalobcovia tým, že dňa XX.X.XXXX zomrela R., ktorá bola matkou žalobcov v 1. a v 2. rade, a tiež matkou žalovaných v 2. a 3. rade a starou matkou žalovaného v 1. rade. Po jej smrti v dedičskom konaní prichádzali ako zákonní dedičia do úvahy žalobcovia v 1. a v 2. rade, a tiež žalovaní v 2. a v 3. rade, ako deti po poručiteľke a žalovaný v 1. rade ako jediné dieťa po svojej matke E., ktorá bola dcérou poručiteľky. Dňa 7.9.2016 u notárky JUDr. Jany Krompákovéj bolo prejednávané dedičstvo po poručiteľke vedené na Okresnom súde Michalovce, sp.zn. XXD/XXX/XXXX, a u notárky sp.zn.. Na pojednávaní boli prítomní všetci dedičia a dozvedeli sa, že poručiteľka po sebe zanechala závet a listinu

o vydedení, pričom tieto boli spísané v ten istý deň 25.11.2016, čo je necelých 6 mesiacov pred smrťou poručiťky, a boli spísané v Obci Čaňa, notárskym kandidátom JUDr. Tomášom Čizevským, povereným notárkou JUDr. Martinou Mižíkovou. Keď sa žalobcovia v 1. a v 2. rade oboznámili s obsahom závetu a listiny o vydedení, ktoré boli spísané formou notárskej zápisnice, tak tieto neuznali. Súdna komisárka preto uznesením zo dňa 3.10.2016 prerušila konanie o dedičstve po poručiťke, a uložila žalobkyňi v 1. rade, v 2. rade, aby v lehote do 1 mesiaca od právoplatnosti jej uznesenia podali žalobu o neplatnosť závetu a listiny o vydedení. Z obsahu závetu pritom žalobcovia v 1. a v 2. rade zistili, že poručiťka pre prípad svojej smrti zanechala celý svoj hnutelný a nehnuteľný majetok, kdekoľvek sa nachádzajúci, pre žalovaného v 1. rade, a pre prípad, že by tento sa smrti poručiťky nedožil, alebo v prípade, že by z akéhokoľvek iného dôvodu po nej nededil, tak ustanovila aj náhradného dediča, a to P. ktorá je dcérou žalovanej v 2. rade. V listine o vydedení poručiťka vydedila svoje plnoleté deti: žalobcu v 1. rade a v 2. rade, a žalovaného v 3. rade, a to z dôvodov, že žalobcovia v 1. a v 2. rade spolu so žalovaným v 3. rade, poručiťke v rozpore s dobrými mravmi neposkytli potrebnú pomoc v chorobe, starobe alebo v iných závažných prípadoch a trvalo neprejavili opravdivý záujem o poručiťku, ktorý by ako jej potomkovia mali prejavovať s tým, že tieto dôsledky vydedenia sa majú vzťahovať nielen na žalobcov v 1. a v 2. rade, a žalovaného v 3. rade, ale na všetkých ich potomkov. Žalobcovia poukázali na to, že žaloba podaná v zmysle ustanovenia § 175k ods. 2 O.s.p., v súčasnosti § 194 ods. 1 CMP, nie je určovacou žalobou v zmysle § 80 písm. c O.s.p., resp. terajšieho § 137 CSP, ale je žalobou na určenie právnej skutočnosti, u ktorej naliehavý právny záujem vyplýva z právneho predpisu. Takáto žaloba preto nemôže byť zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, avšak iba v tom prípade, ak vo veci bol na mieste postup podľa citovaného ustanovenia. V odôvodnení žalobcovia tiež uviedli, že v konaní na Okresnom súde Michalovce, sp.zn. XXC/XXX/XXXX, bolo rozhodnuté rozsudkom zo dňa 25.11.2014 tak, že súd určil, že rodinný dom zapísaný na G. patrí do dedičstva po neb. L.. Zároveň súd určil, že darovacia zmluva uzavretá medzi žalovanou v 1. rade, t.j. poručiťkou a žalovaným v 5. rade, to je žalovaným v 1. rade, v tomto konaní, na základe ktorej previedla žalovaná v 1. rade, čiže poručiťka vlastnícke právo vkladom X., k rod. domu zapísanému na G. na žalovaného v 5. rade, čo je v tomto konaní žalovaný v 1. rade, je neplatná. Rozsudok v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, č.k. 5Co/116/2015-254 zo dňa 20.10.2015, nadobudol právoplatnosť dňa 13.11.2015. Po právoplatnom skončení vyššie uvedeného konania vedeného na Okresnom súde Michalovce bol predmetný rodinný dom zahrnutý do dedičstva po otcovi, resp. starom otcovi strán sporu a prejednaný v dedičskom konaní vedenom pod sp.zn. XXD/XXXX/XXXX, DnotXXX/XXXX, v rámci ktorého notár JUDr. Ferdinand Ontko, ako súdny komisár vydal osvedčenie o dedičstve zo dňa 28.6.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť toho istého dňa, a na základe ktorého predmetný rodinný dom je zapísaný na G.a. Žalobcovia v 1. a v 2. rade sú však toho názoru, že vzťahy medzi nimi a poručiťkou boli do času smrti ich otca a manžela poručiťky relatívne dobré, a boli udržiavané medzi žalobcami v 1.a v 2. rade a poručiťkou riadne rodinné vzťahy. Žalobkyňa v 1. rade po uzavretí manželstva niekedy okolo roku 1970 sa odsťahovala z domácnosti svojich rodičov v obci Beňatina, avšak týchto pravidelne spolu so svojím manželom Y. a dcérou C., pravidelne navštevovala, minimálne dvakrát mesačne počas víkendov. Spolu so svojou rodinou zabezpečovala aj pomáhala poručiťke a otcovi s prácami spojenými s údržbou rodinného domu a príľahlých pozemkov a záhrad, kde napríklad pre potreby poručiťky a otca prerobili na svoje vlastné náklady kúpeľňu, vodoinštaláciu, položili dlažbu v chodbe, opravili schodisko do pivnice, v rodinnom dome. Takéto bezproblémové vzťahy, ako už žalobkyňa v 1. rade uviedla pretrvávali až do roku 1995, kedy zomrel otec L.. Vtedy došlo k zhoršeniu vzájomných vzťahov medzi žalobcami v 1. a v 2. rade a poručiťkou z dôvodu, že poručiťka, ktorá chcela žalobcov v 1. a v 2. rade ukrátiť o zákonný dedičský podiel na rodinnom dome po smrti ich otca, ktorého chcela poručiťka a žalovaná v 2. rade vykresliť otca ako nemajetného človeka a alkoholika, ktorý takým však nikdy nebol. Tiež z dôvodov, ktorým žalobcovia v 1. a v 2. rade doposiaľ nerozumejú, začala poručiťka zjavne bezdôvodne zvýhodňovať predovšetkým žalovaného v 1. rade, a tiež žalovanú v 2. rade, ktorá začala ovplyvňovať poručiťku tak, aby sa poručiťka dostala do konfliktu so žalobcami v 1. a v 2. rade, čo v konečnom dôsledku sa žalovanej v 2. rade aj podarilo. Napriek zhoršeným vzťahom žalobkyňa v 1. rade aj po smrti otca mala záujem naďalej udržiavať rodinné vzťahy s matkou, teda poručiťkou a niekedy v roku 2004 žalobkyňa v 1. rade spolu so svojím synom Y. navštívila svoju matku a ponúkla jej pomoc pri realizácii majetkového vysporiadania nehnuteľností rodinného domu, ktorý v tom čase nebol zapísaný na LV, tiež príľahlých nehnuteľností, pričom žalobkyňa v 1. rade bola už poručiťkou vyhodená z rodinného domu, v ktorom poručiťka žila, a napriek tomu, že poručiťka si nepriala, aby ju žalobkyňa v 1. rade navštevovala, tak sa o to žalobkyňa v 1. rade niekoľkokrát pokúsila. V snahe zlepšiť vzťahy s matkou bolo zo strany žalobkyne navrhované, aby ju navštívila, avšak poručiťka dala zreteľne najavo, že si nepraje jej prítomnosť, a nechce sa s ňou stretávať, ani s ňou komunikovať, preto

pri každom takomto pokuse žalobkyňa v 1. rade odišla pre odmietnutie poručiťelky s plačom. Takýto postoj mala poručiťelka vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade až do smrti, a o smrti poručiťelky sa žalobkyňa v 1. rade dozvedela až po jej pohrebe, o ktorom nemala žiadnu vedomosť. Poručiťelka žalobkyňu nikdy nepožiadala o pomoc, nakoľko už niekoľko rokov s ňou odmietala komunikovať a stretávať sa s ňou, a tiež s jej rodinou. Aj žalobca v 2. rade v žalobe uviedol, že poručiťelka do času kedy žila v rodinnom dome v Beňatine, bola samostatná a napriek vysokému veku sa o seba dokázala postarať. Pokiaľ však potrebovala s niečím pomôcť, žalobca v 2. rade jej zabezpečoval napríklad prípravu záhrady na sadenie, či spolu so žalovaným v 3. rade zabezpečoval kosenie trávy a štiepenie, rezanie dreva potrebného na vykurovanie stavby rodinného domu. V ostatných prácach poručiťelka pomoc nepotrebovala, bola čulá, vedela si zabezpečiť starostlivosť o záhradu. Následne však zrejme na podnet žalovanej v 2. rade odišla poručiťelka na jeseň v roku 2014 do rodinného domu v Obci Beňatina k žalovanej v 2. rade do Obce Čaňa, a do Beňatiny prišla už len, raz na sviatok všetkých svätých v roku 2015, kedy bola aj na cintoríne. Avšak žalobcu v 2. rade ani žalovaného v 3. rade nenavštívila, pričom o skutočnosti, že prišla do Obce Beňatina sa žalobca v 2. rade dozvedel až následne. Od času, kedy poručiťelka odišla z Obce Beňatina, prestala sa sama kontaktovať so žalobcom v 2. rade, a s ohľadom na zlé rodinné vzťahy, vedel, že jeho návšteva, resp. akýkoľvek kontakt s poručiťelkou prostredníctvom žalovanej v 2. rade je vylúčený. Uviedol, že na Vianoce v roku 2014 poručiťelka prostredníctvom netere žalobcu v 2. rade U. poslala všetkým jeho vnúčatám a pravnúčatám 40 €. Žalobca v 2. rade nebol zo strany poručiťelky ani prostredníctvom žalovanej v 2. rade, resp. žalovaného v 3. rade, požiadany o nejakú pomoc a samotná poručiťelka sa zrejme na základe podnetu od žalovanej v 2. rade rozhodla odísť z Obce Beňatina a prestala sa sama kontaktovať so žalobcom v 2. rade.

4. Žalobcovia v žalobe poukázali aj na to, že nedošlo k naplneniu dôvodov ich vydedenia, v súvislosti s tým poukázali na rozsudok NS SR sp.zn. 5Cdo/239/2009 zo dňa 29.2.2012, keďže poručiťelka nemala so žalobkyňou v 1. rade záujem sa stretávať a komunikovať už dlhodobo a so žalobcom v 2. rade. Poručiťelka sa rozhodla odísť z Obce Beňatina, prestala sa kontaktovať sama so žalobcom v 2. rade. Takéto konanie poručiťelky bolo sčasti z jej vlastnej vôle a podľa žalobcov v 1. a v 2. rade bola ovplyvnená aj konaním žalovanej v 2. rade, ktorá poručiťelku podporovala v tom, aby mala táto negatívny vzťah voči žalobcom v 1. a v 2. rade. Aj napriek snahe žalobcov v 1. a v 2. rade, sa udržiavanie dobrých rodinných vzťahov s poručiťelkou nezlepšilo, ale naopak. Keďže podľa zákona, potomok, ktorý trvale neprejavuje o poručiťelku záujem preto, že poručiťel neprejavoval záujem o potomka, nemožno bez ďalšie vyvodíť, že by neprejavovanie záujmu mohlo byť dôvodom na vydedenie, a keďže v tomto prípade žalobcovia nemali reálnu možnosť prejavovať o poručiťelku reálny záujem, nakoľko samotná poručiťelka nemala v záujme udržiavať so žalobcami bežné, rodinné a príbuzenské vzťahy, nemôže byť daný ani dôvod vydedenia, keďže poručiťelka pomoc a prejavy opravdivého záujmu vydedených dedičov odmietala.

5. K žalobe sa vyjadril žalovaný v 1. rade a uviedol, že poručiťelka R., ktorá dňa XX.X.XXXX zomrela, bola jeho starou mamou, a že mu odkázala ako závetnému dedičovi celý svoj hnutelný a nehnuteľný majetok v celosti. Uviedol, že vie aj o tom, že spísala listinu o vydedení, a vydedila svoje plnoleté deti žalobcov v 1., 2. rade a žalovaného v 3. rade, keďže jej neposkytli potrebnú pomoc v chorobe, starobe a neprejavovali o ňu trvalo opravdivý záujem. Uviedol, že považuje tvrdenia žalobcov v žalobe za nepravdivé a ich snahou je získať časť majetku po poručiťelke. Pokiaľ ide o dedičské konanie po L.i, podľa jeho názoru toto prebehlo bez problémov, a už v tom čase bolo zrejmé a všetci dedičia vedeli o tom, že rodinný dom v Beňatine by mal patriť do dedičstva, ktorú skutočnosť v tom čase oznámili aj notárovi na dedičskom pojednávaní. Avšak ten im povedal, že do dedičstva po L. dom nepatrí, a teda nešlo o opomenutie. Uviedol, že vie, že už v roku 1995 jeho dedo a babka povedali jeho mame E., že dom bude jej, keďže sa ona o rodičov starala a všetky ostatné deti už dostali svoje podiely. Podľa jeho názoru problémy medzi starou mamou a jej deťmi nastali už v roku 1995, a táto aj bola presvedčená, že dom jej patrí a to výlučne. Vyjadril sa, že už v roku 2010 stará mama prepísala dom na neho, v tom dome však bývala naďalej a pokiaľ aj žalobca v 2. rade, ktorý tiež býva v tej istej dedine, išiel okolo domu starej mamy, tak sa jej ani nepozdravil. Podľa žalovaného v 1. rade nemohol mať k nej žiadny vzťah. Uviedol, že žalobkyňa v 1. rade nebola ani na pohrebe svojej matky, a práve naopak, stará mama, aj keď sa trápila s tým, že žalobcovia ju nenavštevujú, posielala ich deťom peniaze. Vzťahy medzi ňou a žalobcami sa úplne zhoršili, keď mu stará mama darovala dom a prestali sa s ňou aj rozprávať. Pokiaľ aj bola stará mama odkázaná na pomoc, tak túto jej poskytol iba otec žalovaného v 1. rade, a tiež žalovaná v 2. rade, u ktorej neskôr aj bývala. Avšak pomoc jej neposkytli žalobcovia v 1. a v 2. rade. Podľa neho sú platné tak závet, ako aj listina o vydedení.

6. Žalovaná v 2. rade vo vyjadrení k žalobe uviedla, že pokiaľ vie, tak problémy medzi jej mamou, teda poručiteľkou a žalobcami nastali už v roku 1995, a dokonca spor medzi rodičmi a žalobkyňou v 1. rade nastal ešte v roku 1974, keď rodičia nesúhlasili s tým, aby sa žalobkyňa v 1. rade vydala za svojho manžela. Uviedla, že pokiaľ vie, žalobcovia o poručiteľku nejavili žiadny záujem, nenavštevovali ju, mali k nej veľmi zlý vzťah, a tento sa zhoršil v roku 2010, keď jej mama prepísala dom č. 11 na vnuka U.. V tom dome vtedy aj bývala, a žalobca v 2. rade, ktorý býval v tej istej dedine, o ňu neprejavoval záujem. Odkedy jej matka darovala dom vnukovi U., správali sa k nej žalobcovia nedôstojne, aj na súde pri súdnych jednaniach ohľadne predmetného domu. Od 27.10.2013 bývala matka u žalovanej v 2. rade, ktorá sa o ňu starala, a podľa žalovanej v 2. rade jej matka nebola ani dementná, ani nikdy nebola vyšetrená či liečená na demenciu.

7. Žalovaný v 3. rade vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, že rodičovský dom je postavený blízko jeho domu, a môže potvrdiť, že približne 15 rokov poručiteľke, teda jeho matke, pomáhal iba on so svojou rodinou, sestra R. s rodinou a L. so synom. V roku 2013, keď mama mala 91 rokov požiadala jeho manželku U., aby zavolała sestre žalovaného v 3. rade, AO. s prosbou o pomoc, lebo sa už nevládze o seba postarať, súhlasí s presťahovaním sa k svojej dcére R. do domu v Čani, kde jej bola poskytnutá dobrá opatera. Uviedol, že matka mala dobrý vzťah so svojou dcérou R. a do Čane ju chodil navštevovať aj on s rodinou a tiež zať L. so synom U.. Ostatné deti ju nenavštevovali ani s ňou nekomunikovali dlhé roky, čo matka podľa neho zlé znášala, a preto aj deti vydedila.

8. Žalobcovia sa vyjadrili k vyjadreniam žalovaných a uviedli, že pokiaľ žalovaní v 1. rade tvrdí, že mal v roku 1995 vedomosť o tom, že chceli starí rodičia darovať nehnuteľnosť, rodinný dom jeho matke, nemôže to byť založené na pravde, keďže žalovaný v 1. rade mal v tom čase 5 rokov a nemohol vnímať ani chápať takéto skutočnosti. Poukázali na to, že jeho tvrdenie je ovplyvňované konaním žalovanej v 2. rade, a na základe toho si osvojil aj nepravdivé a klamlivé tvrdenia žalovanej v 2. rade. Pokiaľ ide o vyjadrenie žalovanej v 2. Rade, poukázali žalobcovia na to, že práve žalovaná v 2. rade mala stále väčšie nároky voči svojom rodičom, t.j. poručiteľke a jej manželovi, bez ohľadu na ich reálne finančné a majetkové možnosti, a žalobkyňa v 1. rade mala dobré vzťahy aj so svojimi rodičmi do smrti otca v roku 1995, až do obdobia, keď poručiteľka žalobkyňu v 1. rade začala odmietať. Poručiteľka aj po smrti svojho manžela bola schopná sa v prevažnej miere postarať sama o hospodárstvo a s náročnejšími fyzickými prácami jej najviac pomáhal práve žalobca v 2. rade a čiastočne aj žalovaný v 3. rade, ktorí žili v blízkosti trvalého bydliska poručiteľky. Poručiteľka až do svojho odchodu z rodinného domu v Obci Beňatina v roku 2014 sa sama vedela o seba postarať, vedela si navariť, upratať, vyprať a bola samostatná. Ešte v roku 2002 žalobkyňa v 1. rade spoločne so svojou rodinou, ako aj s ostatnými súrodencami oslavovali spoločné životné jubileum poručiteľky, a to dožitie sa 80-tych rokov, a preto sa týmto spochybňuje tvrdenie žalovaných, že ku zhoršeniu vzťahov medzi žalobcami a poručiteľkou malo dôjsť už od roku 1995.

9. Súd vykonal dokazovanie a zistil tento skutkový stav:

10. Žalobkyňa v 1. rade vo svojej výpovedi uviedla, že do rodičovského domu rada chodievala aj so svojou rodinou, a bolo tak do otcovej smrti. V deň keď ju predvolali na dedičské konanie po otcovi bola osobne prítomná a od uvedeného dedičského konania matka na ňu zanevrela. Pokiaľ ide o starostlivosť o matku, táto ju nevyžadovala, nakoľko sa dokázala o seba sama postarať, a ani ju nikdy nepožiadala o nejakú pomoc, ktorú by neodmietla. Tvrdila, že sestra E. vyostrovala vzťahy medzi ňou a matkou, a keďže bola sestra zároveň zdravotnou sestrou tak matka prejavila vôľu, aby sa o ňu starala. Uviedla, že keď aj bola matku pozrieť, táto sa k nej správala hrubo a vyhodila ju z rodičovského domu, nadávala jej a dostávala sa do takého stavu, ako keby bola v tranze. Sestra pritom s ňou ani nekomunikovala, a tiež ak telefonovali, tak jej do telefónu nadávala a hovorila jej, že v V. nemá čo robiť. Žalovaná v 2. rade zavolała dcére žalobkyne v 1. rade niekedy v októbri 2000, že po matke nebude žalobkyňi nič patriť. V kontakte bola stále s bratom L. telefonicky, a bratova dcéra U. informovala o stave matky aj ju. Preto mala vedomosť o tom, že sestra E. matku zobrala a ju opatrovala, pričom žalobkyňa nenamietala ohľadne tejto starostlivosti, keďže jej sestra je zdravotník a poberala aj opatrovateľský príspevok, pričom brala od matky aj celú penziu. Ona sama však matku navštíviť v Čani nemohla, lebo mala zlé vzťahy so sestrou, a tá do týchto zlých vzťahov zatiahla aj jej deti. Žalovaná v 2. rade však žalobkyňi nikdy nezavolała, ako sa má matka v Čani, a ani jej nedala vedieť, keď matka zomrela. Poukázala na to, že aj keď vyvíjala dlho iniciatívu, aby jej vzťahy s matkou boli dobré, kvôli tomu, že matka nemala snahu s ňou mať dobré vzťahy a nebola schopná komunikácie s ňou, tak tie vzťahy boli horšie, a kvôli tomu často aj plakala. O matku sa

zaujímal prostredníctvom svojho brata a jeho dcéry. Žalobkyňa v 1. rade poprela aj tvrdenie žalovanej v 2. rade o tom, že poručiťku opľula. Uviedla, že to by si napriek výhradám ku konaniu poručiťky nikdy nedovolila, nakoľko svoju matku napriek všetkému rešpektovala ako svoju matku. Poukázala na to, že práve žalovaná v 2. rade bola tou osobou, ktorá ich otca vykreslila ako alkoholika a človeka, ktorý pre rodinu nič neurobil, a pritom to nebola pravda, nakoľko jej otec sa zapájal do prác na stavbe rodinného domu a spolu ich rodičia tento dom aj postavili.

11. Žalobca v 2. rade vo svojej výpovedi uviedol, že s matkou mal stále dobré vzťahy ale žalovaná v 2. rade, matku vždy nahovárala proti nemu. Uviedol, že matka nebola nikdy chorľavá, a keď bolo treba, tak jej vo všetkom pomáhal. Chodil tam každé dva dni, ale keďže pracoval aj v Čechách, vo Švédsku, v Bratislave, tak nebol stále doma. Vie o tom, že mala dávnejšie kamene močových ciest a vtedy bola aj na operáciu, ale potom už nebola vážnejšie chorá. Pokiaľ potrebovala pomoc, tak jej pomohol, či už s nanosením dreva alebo v záhrade. Uviedol, že sa dozvedel, že potom žalovaná v 2. rade zobrala matku do Čane, a aj do Košíc z dôvodu, že niečo bola chorá. Matke však pomáhal do roku 2010, a spolu s bratom chodievali aj kosiť. Žalobkyňa v 1. rade pokiaľ vie, tak tiež chodila na návštevy, možno raz za mesiac, za dva mesiace, dokedy sa vzťahy nezhoršili. Keďže on býva asi 15 metrov od rodičovského domu, vedel o týchto návštevách. Vyjadril sa, že matka bola v Čani asi 3 roky, dokedy zomrela a on ju naposledy videl, keď bola v Beňatine, keďže k žalovanej v 2. rade, s ktorou mal zlé vzťahy, na návštevy nechodil. Matke nevolal z toho dôvodu, že nemala telefón, keď bola u sestry, a tá mu nedala ani vedieť, keď matka zomrela.

12. Z výpovede žalovaného v 1. rade súd zistil, že je vnukom poručiťky, a pokiaľ si pamätá, tak netrpela nijakou chorobou, vedela sa o seba postarať, a keď už nevedela, tak išla do Čane. Navštevoval ju tiež v Čani a tam sa správala tiež normálne, chodieval tam pritom na návštevu raz za týždeň, niekedy dvakrát za mesiac. Uviedol, že sa pred ním niekedy vyjadrila aj o žalobcoch, že by bola rada, keby sa stretli. Avšak nedal vedieť žalobcom, že by sa s nimi chcela ich matka stretnúť.

13. Žalovaná v 2. rade vo výpovedi uviedla, že pokiaľ si pamätá, tak najviac aj rodičov navštevovala jej sestra E., ktorá je už nebohá, keďže zomrela v roku 2004, žila iba 2 roky po otcovej smrti. Keď chodievala žalovaná v 2. rade matke pomôcť, tak išla spolu s V., manželom sestry E.y, a tiež so sestrou. Ona sa starala o sestru do jej smrti, po tom, čo táto ochorela a mali veľmi pekný vzťah. Žalobkyňa v 1. rade však často dostávala matku do takého afektu, že keď bol otec v nemocnici, tak mama mala opatrovateľku, a to jej švagrinú. Poprela, že by žalobca v 2. rade niekedy pomáhal matke, či už nosiť drevo alebo vykonávať iné práce. Robil to, ale len pokiaľ žil otec. Pokiaľ ide o matku, táto bola chorá, mala aj svoju opatrovateľku, a keď už nedokázala ani chodiť tak asi rok a pol bola iba v posteli, pričom podľa žalovanej v 2. rade všetci vedeli od U., od dcéry brata, aký je stav poručiťky. Potvrdila, že so žalobcami prestala komunikovať ako ich sestra, pričom medzi žalobcom a matkou bol pekný vzťah ale tento sa potom zhoršil. Vo svojej výpovedi žalovaná tvrdila aj to, že žalobcovia nevideli matku posledných 6 rokov kvôli zhoršeným vzťahom. Naďalej trvala na tvrdení, že keď bolo pojednávanie ohľadne rodičovského domu, tak na chodbe žalobkyňa nadávala matke a opľula ju na chodbe.

14. Žalovaný v 3. rade vypovedal, že v čase, keď zomrela jeho matka, tak žalobkyni jeho manželka telefonovala, chcela sa dozvedieť bližšie informácie, avšak mobil dvihol manžel žalobkyne a povedal, že aj tak na pohreb neprídu. Žalobcovi v 2. rade to žalovaný v 3. rade nedal vedieť osobne, ale jeho dcéry a vnúčatá, určite dali vedieť jeho deťom. Vypovedal tiež, že asi 10 rokov pred smrťou pomáhal aj jeho brat, teda žalobca, poručiťke, ak trebalo v záhrade, ale zo začiatku si vedela sama zaobstarať poručiťka svoje veci. Až 3 roky pred smrťou s ňou bolo horšie, keď už potom bývala v Čani, tak za ňou tam chodieval. Žalobcovia však podľa jeho tvrdenia do Čane nechodievali, on tam prišiel aspoň 5-6 krát, kedy bola pri vedomí a videl, že o ňu je postarané. Pýtala sa aj na žalobcu, ale nehovorili o tom, či ho chce vidieť. Na žalobkyňu v 1. rade sa však nikdy poručiťka nepýtala.

15. Svedkyňa U. uviedla, že poručiťka bola jej starou matkou, ona je dcérou žalovaného v 3. rade. Vypovedala, že ku starej matke chodievala na návštevy a pamätá si, že keď mala stará matka asi 90 rokov prišla za ňou do V. dcéra R., a keď potom odišla, prišla tam svedkyňa, pričom jej táto mala povedať, že na ňu dcéra R. kričala a potom odišla preč. Vtedy jej babka povedala, že už aj kvôli tomu ich vydedí aj z pozemkov aj zo všetkého. Svedkyňa ďalej vypovedala, že žalobcovia nechodili k starej matke a potom sa sama poručiťka rozhodla, že pôjde do Čane, kde bola asi 2-3 roky, kde ju svedkyňa tiež chodila navštevovať asi každý mesiac a vždy sa pýtala na všetkých v V., ako sa majú, a pred svedkyňou sa mala

vyjadriť, že nevie prečo sa na ňu jej syn hnevá, keď dostal dom. Uviedla, že žalobcovia ju nenavštevovali ani v Čani, a navštevoval ju práve žalovaný 1. rade. Z výpovede svedkyne tiež bolo zistené, že jej matka robila opatrovatelku u poručiťelky, a keď potom poručiťelka odišla do Čane za dcérou R., tak tam v Čani chcela poručiťelka byť, bolo tam o ňu dobre postarané. Vypovedala tiež, že pokiaľ si spomína ako dieťa, tak už vtedy sa starí rodičia vyjadrovali, že chcú dať rodičovský dom E. a pokiaľ ide o smrť starej matky uviedla svedkyňa, že sama oznámila svojej sesternici, že zomrela stará matka a otec svedkyne to oznámil sestre R.. Dvihol však manžel žalobkyne a povedal, že na pohreb neprídu.

16. Svedkyňa P. vo svojej výpovedi uviedla, že je manželkou žalovaného v 3. rade, a u poručiťelky bývali od roku 1979 do roku 1984. Už vtedy sa mali rodičia žalobcov vyjadriť, že dom dajú E., teda matke žalovaného v 1. rade. Keď však táto zomrela ostal jej syn, a preto by mal tento dom patriť synovi. Vyjadriť sa tiež, že žalobkyňa prestala komunikovať s poručiťelkou odkedy zomrel poručiťelkin manžel, a vzťahy medzi nimi už neboli dobré. Pred svedkyňou sa tiež mala poručiťelka vyjadriť, že chce od nej žalobkyňa nejaké papiere od pozemkov, ktoré jej však nechcela dať. Potom poručiťelka už bývala v Čani, kde sa o ňu starala dcéra R., ktorá je zdravotná sestra a bolo tak o ňu dobre postarané. Poručiťelka odišla z Obce Beňatina k dcére R. niekedy v októbri 2014, ale v Čani ju žalobcovia nenavštívili ani neboli na pohreb, aj keď vedeli, že zomrela.

17. Svedok L. vo výpovedi uviedol, že vzťahy v rodine najprv neboli zlé, až keď sa rozhodli svokrovci dať jeho manželke, teda dcére E., dom, tak vtedy nastali vo vzťahoch v rodine problémy. Po smrti svokra zomrela potom aj manželka svedka, E., a preto sa rozhodla svokra, poručiťelka, dať rodičovský dom na jeho syna, žalovaného v 1. rade. Toto napadli žalobcovia na súde a pritom o poručiťelku neprejavovali záujem. Nechodili za ňou, a preto ani nemohla požiadať žalobcov o pomoc, keďže s ňou nekomunikovali. Pokiaľ sa však vyjadrovala pred ním, tak ju trápilo, že tam nechodia. V Čani bola poručiťelka u svojej dcéry, ktorá ju doopatrovala, a tam o ňu bolo dobre postarané.

18. Svedkyňa C., dcéra žalobkyne v 1. rade, vo výpovedi uviedla, že vzťahy v rodine boli najprv dobré a k zhoršeniu došlo napriek tomu, že žalobkyňa stále mala snahu komunikovať s matkou, avšak táto odmietala. Ešte ako dieťa chodievala s rodičmi svedkyňa k starej matke aj počas sviatkov, či už cez Vianoce alebo cez prázdniny, a naposledy boli takto ako rodina v rodičovskom dome, teda u poručiťelky, keď mal žalovaný v 1. rade Prvé sväté prijímanie, a matka tam pomáhala s obsluhou. Potom chodievali už iba na návštevy všetkých svätých, a aj keď prišli k starej matke, táto s nimi nechcela komunikovať, taktiež ani žalovaný. Avšak zo strany E. im chceli dať nejaké peniaze, nejakých 2000 €, aj keď nebolo vysvetlené prečo, a potom si ešte svedkyňa spomínala na to, že aj sesternica Mariana jej povedala, že majú ísť za starou matkou, ktorá chce vrátiť žalobkyňa nejaký dar, nejaké peniaze z Ameriky. Avšak žalobkyňa za týmto účelom k starej matke nešla. Vyjadriť sa, že ani jej nebolo oznámené, že stará matka zomrela. Uviedla, že pokiaľ aj boli nejaké stretnutia, návštevy, ešte asi v roku 2010, už vtedy babka kričala na matku, a táto bola z toho nešťastná, lebo nevedela dôvod, mama vtedy reagovala plačom.

19. Svedok Y. uviedol, že je synom žalobkyne v 1. rade, a pokiaľ si pamätá, tak vzťahy v rodine vždy boli dobré, až nadštandardné. On často bol v V. cez prázdniny, keď bol dieťa, a až po dedovej smrti v roku 1995, došlo k zhoršeniu vzťahov, pretože boli náznaky, že niekto chce nejaký majetok. Aked' bolo dedičské konanie po dedovi, protistrana povedala, že dedo bol bezdomovec, a že ho museli vozit' na fúriku ako alkoholika, čo on nevedel pochopiť, pretože deda poznali široko-ďaleko ako pracovitého človeka až do smrti. On u starých rodičov bol často, a preto vie o týchto veciach. Vie aj o tom, že žalovaná telefonovala matke, že v V. už žalobkyňa nič nemá, a že nemajú ani jej deti. Pritom on, už aj keď bol väčší, tak chodieval k starým rodičom, a potom k starej matke, či už na huby do lesa, alebo na poľovačku so strýkom L., keďže má lesnícku školu. Bol naposledy v Beňatine v roku 2012 s matkou na všetkých svätých, avšak stará matka ich už vtedy nepustila do vnútra len na dvore im venovala pár minút. Boli aj na oslavu jej 80-ky, kde boli všetci, a kde sa všetci aj dobre zabávali. Keď však boli za starou matkou naposledy, tá povedala, že už ich nepustí dnu, ani ich nepustila a povedala, že majú ísť preč, nakoľko už nič nemajú u nej. Svedok tiež uviedol, že najviac starej matke pomáhal L., jeho strýko, chodil rezať drevo, a všetko, o čo ho babka požiadala. Avšak pokiaľ vie, tak bola sebestačná, chovala husy, sliepky, prasatá, a o to sa starala sama, ani nechcela k tomu nikoho pustiť. To, že je stará matka v Čani, a že zomrela sa dozvedel až neskôr, napríklad o tom, že je v Čani sa dozvedel od sesternice od Y. avšak v Čani nikdy nebol. Jeho vzťahy so sesternicami sa zhoršili po tom, keď za ním prišli do práce obidve, a to P. s obálkou. Išlo o dcéry Anny Remiášovej, a položili mu v práci túto obálku na stôl s tým, že nech si berie peniaze. On ju však vrátil P. a povedal, že takéto peniaze neberie. Jednalo sa o peniaze po

dedičskom konaní, ktoré mu dali bez vysvetlenia. Vie o tom, že tieto peniaze najprv núkali aj jeho sestru, ale aj ona odmietla.

20. Svedkyňa U. vo výpovedi uviedla, že je nevestou R., a dokedy žila svokra, tak chodievali ku nej a ona k ním. Keď potrebovala niečo, išla za manželom, aby išiel urobiť nejaké práce, pretože ani V. nikdy nechodili svokre pomôcť. Ešte aj v čase, keď ju zobrali do Čane, tak tú jeseň jej bola svedkyňa pomôcť vykopať zemiaky, a vedela, že keď prišli navštíviť svokru deti, tak ich vždy nabalila, ale postarať sa o ňu nemal kto. Bývala len v pivnici, v dome ani nikdy nespala. Svedkyňa vypovedala, že bývali u svokry nejaký štyria bezdomovci, ona ich krmila, dávala im jesť, a oni tam s ňou celý deň boli. Potom niekedy v októbri ju zobrala E. k sebe, čo sa však svedkyňa dozvedela od cudzích ľudí. Nevedela o tom, že zomrela, a až dcéra jej zavolała z Bratislavy, či vedia, že babka zomrela, na pohreb však boli. U. bola opatrovníčka, ale v skutočnosti sa nestarali, poručiťke nepomáhali so žiadnymi prácami, všetko si robila sama, a iba sa delili na opatrovnom. Tiež vedela, že jej dávali infúzie, a keď prišli v novembri, prepísali všetko na seba. Keď bola svokra prvý rok v Čani, počas Vianoc, ešte cez U. poslala im ako darček aj peniaze pre vnúčatá 40 €. Svedkyňa ďalej uviedla, že jej manžel veľmi pomáhal matke. Vedela aj o tom, že žalobkyňa nechodievala k svojej matke do Beňatiny kvôli tomu, lebo E. svokru nahuckali proti nej, a preto na ňu svokra aj kričala, keď niekedy žalobkyňa za ňou prišla. Pamätala si aj na to, že keď raz žalobkyňa prišla za matkou do V., táto ju vyhnala už z dvora, a preto žalobkyňa prišla k nim s plačom. Tiež uviedla, že nie je pravdou, že by jej svokor, už nebohý, chcel niekedy dať dom V., práve naopak, stále hovoril, že nech si V. ide rozkazovať nie v Beňatine, ale na Bystrú. Aj pokiaľ ide o U., tak vie o tom, že poberali za svokru opatrovateľský príspevok, ale nestarali sa o ňu, lebo ona sama sa dokázala o seba postarať, a keďže svedkyňa býva blízko domu, kde bývala aj poručiťka, tak videla, kto jej ako pomáha. Keďže bývali blízko, tak častejšie chodila ku svokre, až do roku 2014, kedy už potom zobrali svokru do Čane. Keď odišla do Čane, ešte nebola ležiacim pacientom. Vyjadrila sa tiež, že podľa nej boli vzťahy narušené po tom, čo prebehlo dedičstvo po svokrovi, keď chceli žalovať dom na seba.

21. Svedok L. vo výpovedi uviedol, že asi do roku 2003 chodieval aj on do Beňatiny pomáhať, keďže je v príbuzenskom vzťahu so žalobcami aj žalovanými, a pokiaľ si spomína, tak chodieval pomáhať aj V. a E. Spolu so svokrom chodili pomáhať poručiťke, pričom svedok je manželom U.. Tiež vypovedal, že sám oslovil aj V. a dohovárал im, aby sa dohodli, že on ten rodičovský dom od nich kúpi. Vypovedal, že chodil za poručiťkou aj do Čane, navštevoval ju tam minimálne raz mesačne.

22. Z pripojeného spisu tunajšieho súdu sp.zn. 10C/170/2010 bolo zistené, že rozsudkom zo dňa 25.11.2014, súd rozhodol o tom, že rodinný dom zapísaný na G. k.ú. Beňatina postavený na parcele I., patrí do dedičstva po neb. L., naposledy bytom V., ktorý zomrel XX.X.XXXX, a zároveň súd určil, že darovacia zmluva uzavretá medzi R., a U., na základe ktorej táto previedla vlastnícke právo ohľadne domu zapísaného na G., postaveného na parcele reg. N., je neplatná. Proti tomuto rozsudku bolo podané odvolanie, avšak Krajský súd v Košiciach, rozsudkom č. k. 5Co/116/2015-254, zo dňa 20.10.2015 potvrdil rozsudok Okresného súdu, a ten sa stal 13.11.2015 právoplatným. Dovoľanie NS SR odmietol svojím rozhodnutím č.k. 7Cdo/33/2016, zo dňa 29.5.2019.

23. Zo zápisnice spísanej na notárskom úrade JUDr. Jany Krompákovéj, 21D/544/2016, Dnot147/2016, zo dňa 25.11.2015, bolo zistené, že poručiťka zanechala závet a listinu o vydedení, pričom závet bol spísaný dňa 25.11.2015, na notárskom úrade JUDr. Martiny Mižíkovej, so sídlom v Košiciach, pod č. N1/571/2015, Nz46461/2015, a ňou poručiťka odkázala všetok svoj hnutelný a nehnuteľný majetok vnukovi U., a zároveň ustanovila náhradného dediča P., pre prípad, že by závetný dedič nededil. Zároveň v tejto listine vydedila svoje deti, R.. Ako dedičia zo zákona v prvej dedičskej skupine pritom prichádzajú do úvahy podľa § 473 Občianskeho zákonníka R., právom neb. dcéry RH.. A zároveň žiadajú o určenie, že závet poručiťky R., naposledy bytom V., ktorá zomrela dňa 18.5.2016, uvedený v bode 1 závetu a listiny o vydedení spísaný vo forme notárskej zápisnice sp.zn. N 1571/2015, Nz 46461/2015, NCRIs 47404/2015, dňa 25.11.2015, podľa ktorého bol za dediča celého hnutelného a nehnuteľného majetku ustanovený žalovaný v 1. rade U. je neplatný v časti, v ktorej poručiťka neodkazuje zákonný podiel z dedičstva po nej žalobcom v 1. a v 2. rade je neplatný.

24. Z uznesenia Okresného súdu Michalovce, 21D/544/2016, zo dňa 1.10.1997, bolo zistené, že bolo prerušené konanie o dedičstve po poručiťke R., s tým, že sa uložilo dcére poručiťky R. podať žalobu proti závetnému dedičovi U. i o určenie, že závet poručiťky a listina o vydedení spísané do notárskej zápisnice sú neplatné.

25. Po vykonaní dokazovania súd vec právne posúdil takto:

26. Podľa § 469a ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka, (1) Poručiteľ môže vydediť potomka, ak a) v rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiteľovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch.

27. Podľa § 469a ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, (1) Poručiteľ môže vydediť potomka, ak b) o poručiťľa trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať.

28. Podľa § 479 Občianskeho zákonníka, maloletým potomkom sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona, a plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov.

29. V tomto konaní sa žalobcovia domáhajú určenia, že dôvody pre vydedenie žalobcov v 1. a 2. rade poručiťľkou, ich matkou R., ktorá zomrela dňa 18.5.2016, uvedené v bode 3 závetu a listiny o vydedení spísanej vo forme notárskej zápisnice sp.zn. N 1571/2015 Nz 46461/2015, NCRIs 47404/2015 dňa 25.11.2015, nie sú dané. A zároveň žiadajú o určenie, že závet poručiťľky R., ktorá zomrela dňa XX.X.XXXX, uvedený v bode 1 závetu a listiny o vydedení spísaný vo forme notárskej zápisnice sp.zn. N 1571/2015, Nz 46461/2015, NCRIs 47404/2015, dňa 25.11.2015, podľa ktorého bol za dediča celého hnutel'ného a nehnuteľného majetku ustanovený žalovaný v 1. rade U. je neplatný v časti, v ktorej poručiťľka neodkazuje zákonný podiel z dedičstva po nej žalobcom v 1. a v 2. rade je neplatný.

30. V tomto prípade ide o žalobu podanú v zmysle § 194 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, a nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 písm. c), ale je žalobou na určenie právnej skutočnosti, u ktorej naliehavý právny záujem vyplýva z právneho predpisu, a preto takáto žaloba nemôže byť súdom zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Súd sa preto zaoberal, či sú dané dôvody vydedenia a následne neplatnosť závetu.

31. V tomto konaní mal súd za preukázané, že poručiťľka R., ktorá zomrela dňa XX.X.XXXX spísala na notárskom úrade JUDr. Martiny Mižíkovej, so sídlom v Košiciach, závet dňa 25.11.2015, v ktorom všetok svoj hnutel'ný a nehnuteľný majetok zanechala vnukovi U., a zároveň ustanovila náhradnú dedičku P., pričom v tej istej listine vydedila svoje deti R.. V tomto prípade žalobcovia v 1. a v 2. rade, ako dedičia, ktorí boli vydedení na základe listiny o vydedení svojou matkou R., sa domáhajú v tomto konaní určenia, že táto listina o závete, a tiež o vydedení je neplatná. V zmysle vyššie citovaného § 469 ods. 1 písm. a) OZ, môže poručiťľ vydediť potomka v rozpore s dobrými mravmi, ale neposkytol poručiťľovi potrebnú pomoc v chorobe, starobe alebo v iných závažných prípadoch. V tomto konaní mal súd za preukázané z výpovedí žalobcov, ale aj svedkov C., že do roku 1995 boli vzťahy medzi žalobcami a ich matkou, poručiťľkou, dobré, a tieto vzťahy sa zhoršili po smrti otca žalobcov v roku 1995, kedy došlo k sporu o majetok, konkrétne rodičovský dom, ktorý nebol zahrnutý do dedičstva po nebohom otcovi, a ktorý darovala v celku poručiťľka U., teda žalovanému v 1. rade. Skutočnosť, že tento rodičovský dom patrí do dedičstva po neb. otcovi, napokon bola preukázaná v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. 10C/170/2010, kde bolo rozhodnuté o tom, že rodičovský dom so F., zapísaný na G. patrí do dedičstva po neb. L.i, naposledy bytom BW., ktorý zomrel XX.X.XXXX, a že darovacia zmluva uzavretá medzi R., ako obdarovaným je neplatná. Rozsudok nadobudol právoplatnosť v spojení s rozsudkom Krajského súdu č.k. 5Co/116/2015-254 dňa 3.11.2015. Vychádzajúc z uvedeného všetko svedčí o tom, že žalobcovia oprávnenne sa dožadovali toho, aby ich matka, poručiťľka, dom ako svoje výlučné vlastníctvo nedarovala žalovanému v 1. rade, ale aby tento dom bol zahrnutý do dedičstva po ich otcovi, čo sa napokon aj v konaní 10C/170/2010, preukázalo. Skutočnosť, že žalobcovia napriek uvedenému sa snažili s matkou kontaktovať a komunikovať, s ňou vyplývajú tak z výpovedí samotných žalobcov, ale aj svedkov - detí žalobkyne v 1. rade Y., ktorý ako svedkovia v konaní potvrdili, že vzťah medzi ich matkou, žalobkyňou v 1. rade a poručiťľkou sa zhoršil po tom, čo táto darovala rodičovský dom žalovanému v 1. rade, pričom aj napriek tomu žalobkyňa v 1. rade sa snažila s matkou komunikovať, avšak poručiťľka sa správala voči ich matke tak, že s ňou teda žalobkyňa v 1. rade, odmietala komunikovať, čoho boli aj svedkami, keď boli s matkou navštíviť poručiťľku a táto na matku kričala a nechcela, aby u nej v dome bola, čo matka svedkov teda žalobkyňa v 1. rade, ťažko znášala. Tiež potvrdili, že pokiaľ ide o posledné 3 roky poručiťľky pred smrťou, o túto sa starala sestra ich matky v Čani, pričom s touto tiež ich matka mala

zlé vzťahy kvôli už spomínanému majetku a vzhľadom na uvedené sestru nenavštevovala, pričom táto ju o stave matky neinformovala. Počas celej doby, keď ešte poručiiteľka bývala v V., bola viacmenej sebestačná, nikdy ich matku, žalobkyňu v 1. rade, o pomoc nežiadala. A pokiaľ vedeli, túto pomoc ani nevyžadovala, až posledné roky v Čani, keď ju opatrovala sestra žalobkyne v 1. rade. Ani táto však žalobkyňu v 1. rade nikdy neoslovila ohľadne poskytnutia nejakej pomoci. Tieto skutočnosti potvrdila aj svedkyňa U., ktorá je manželkou žalovaného v 3. rade, a žila až do odchodu poručiiteľky do Čane, v blízkosti, keďže rodinný dom, v ktorom svedkyňa býva a rod. dom, v ktorom bývala poručiiteľka, sú v susedstve, a preto videla kto chodieval k poručiiteľke. Z jej výpovede mal súd za preukázané, že sa o seba vedela poručiiteľka sama postarať, keď jej však trebalo pomôcť s nejakými prácami, ohľadne domu či zadováženia dreva, tak jej pomáhala ona spolu s manželom, žalovaným v 3. rade, a pokiaľ si spomína, tak ani žalovaný v 1. rade a ani žalovaná v 2. rade poručiiteľku nenavštevovali, ani jej nepomáhali. Svedkyňa potvrdila, že poručiiteľka skutočne počas návštevy žalobkyňu v 1. rade vyhнала a kričala na ňu, aby odišla a vtedy žalobkyňa v 1. rade s plačom prišla k nim. Vedela aj o tom, že práve žalovaná v 2. rade a otec žalovaného v 1. rade, robili nepriateľstvo medzi poručiiteľkou a žalobkyňou v 1. rade, a podľa svedkyne preto poručiiteľka mala negatívny vzťah k svojej dcére žalobkyne v 1. rade. Z výpovede svedkyne U. mal súd za preukázané, že žalobcovia poručiiteľku nenavštevovali, pokiaľ si ona spomína, a to ani v Beňatine, ani v Čani, a že ju navštevovali žalovaná v 2. rade a žalovaný v 1. rade. Tiež z jej výpovede bolo preukázané, že pred ňou sa zmieňovala poručiiteľka, že chce, aby dom patrila U.i, a že preto aj vydedí žalobcov. Potvrdila, že poručiiteľka mala negatívny vzťah k žalobkyne, nerada sa s ňou stretávala a odmietala s ňou komunikovať. Tiež svedok L. potvrdil, že po smrti otca žalobcov, keď zomrela už aj jeho manželka, ktorá bola tiež dcérou poručiiteľky, poručiiteľka sa vtedy rozhodla, že daruje dom synovi svedka, a to žalovanému v 1. rade. Aj z výpovede žalovaného v 3. rade bolo preukázané, že býval v susedstve poručiiteľky, ako jej syn jej pomáhal, aj napriek tomu, že sa o seba vedela postarať a až 3 roky pred smrťou, keď už bývala v Čani, tak mala aj zdravotné problémy a trebalo sa o ňu starať. Potvrdil, že vzťahy medzi poručiiteľkou a žalobcami neboli dobré a pred ním sa napríklad, keď chodieval za poručiiteľkou do Čane na žalobkyňu v 1. rade ani nepýtala.

32. Preukázané v tomto konaní bolo, že poručiiteľka nemala so žalobkyňou v 1. rade záujem sa stretávať a komunikovať s ňou, a to dlhodobo, a taktiež so žalobcom v 2. rade, a to na základe sporu, ktorý medzi nimi vznikol po smrti L., manžela poručiiteľky v roku 1995, kedy sa táto rozhodla darovať rodičovský dom svojmu vnukovi, žalovanému v 1. rade, teda synovi po neb. dcére E.. Aj z výpovedí svedkov, ako je už vyššie uvedené, bolo preukázané, že poručiiteľka nemala záujem, o akúkoľvek komunikáciu a pomoc zo strany žalobcov v 1. a v 2. rade, teda títo nemohli, z tohto dôvodu jej ani poskytnúť potrebnú pomoc a prejavíť opravdivý záujem. Na strane žalobcov išlo o nezavinené neprejavovanie záujmu, nemali reálnu možnosť prejavovať o poručiiteľku záujem, nakoľko táto samotná nemala v záujme udržiavať s nimi bežné, rodinné a príbuzenské vzťahy, tieto odmietala. Samotná poručiiteľka, teda podľa preukázaného stavu prispela k pretrhnutiu rodinných väzieb medzi ňou a žalobcami v 1. a v 2. rade. Súd v súvislosti s tým poukazuje aj na rozsudok NS SR, sp.zn. 5Cdo/239/2009 zo dňa 29.2.2012, ktorým sa prejedikovalo, že o neposkytnutie pomoci za podmienok uvedených v zákone pôjde najmä vtedy, keď dedič poručiiteľovi odkázanému na pomoc v chorobe a starobe neposkytol potrebnú pomoc, hoci o tejto odkázanosti poručiiteľa vedel so zreteľom na svoje objektívne možnosti a schopnosti mu pomoc mohol poskytnúť. Potreba pomoci na strane poručiiteľa a objektívna možnosť dediča poručiiteľovi pomoc poskytnúť sa musí v každom konkrétnom prípade posudzovať osobitne, a treba to posúdiť z hľadiska, či dedičovo správanie bolo v rozpore s dobrými mravmi. K naplneniu tohto dôvodu vydedenia nestačí, že poručiiteľ bol chorý, dosiahol vek, ktorý možno označiť ako starobu, alebo sa ocitol v ťažkej životnej situácii. Potreba pomoci potomka závisí aj na tom, či nie je iná osoba, od ktorej možno predovšetkým očakávať poskytovanie takejto pomoci, a ktorú pomoc aj reálne poskytuje a poskytovať môže, pretože má preto lepšie podmienky ako potomok, ktorého sa vydedenie týka. Pri odkázanosti poručiiteľa na pomoc je ale nevyhnutné, aby potomok mal reálnu možnosť poručiiteľovi potrebnú pomoc poskytnúť, teda či jeho postavenie nevyklučuje napríklad zdravotný stav potomka. V tomto prípade žalobcovia, boli poručiiteľkou odmietaní, a tá vzťahy s nimi nechcela udržiavať, vzhľadom na spory vzniknuté ohľadne rodičovského domu, a o prípadnú pomoc sa obracala a chcela komunikovať iba so žalovanou v 2. rade a rodinou žalovaného v 1. rade. Nemožno preto vyvodíť, že by bolo naplnené ustanovenie § 469a ods. 1 písm a) b) Obč. zák., a teda, že žalobcovia o poručiiteľku neprejavili opravdivý záujem, ktorý by ako potomkovia mali prejavovať. V tomto prípade neboli dané dôvody vydedenia tak, ako to predpokladá ust. § 469a ods. 1 písm. a) OZ, a § 469a ods. 1 písm. b) a súd preto určil, že tieto dôvody pre vydedenie žalobcov nie sú dané. Zároveň vzhľadom na ust. § 479, keďže vydedením boli postihnutí žalobcovia aj ako

zákonní dedičia, súd určil, že závet poručiťky Anny Poľakovej je neplatný v tej časti, v ktorej poručiťka neodkázala zákonný podiel z dedičstva po nej žalobcom v 1. a v 2. rade, ako zákonným dedičom.

33. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že súd úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov v konaní od žalovaných s tým, že o výške tohto nároku bude rozhodnuté v osobitnom uznesení.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 (pätnástich) dní od jeho doručenia na tunajšom súde v dvoch vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní musí byť uvedené, a/ ktorému súdu je určené, b/ kto ho robí, c/ ktorej veci sa týka, d/ čo sa ním sleduje a e/ podpis a uvedenie spisovej značky konania (§ 127 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).